Appelsinjasmin

Murraya paniculata

Kort fortalt

- *Murraya paniculata* – rudefamilien (Rutaceae), samme familie som citrus.
- Hjemmehørende fra Indien og Sydkina over Sydøstasien til Nordaustralien.
- Stedsegrøn busk med blanke, mørkegrønne, finnede blade og lys bark.
- Hvide blomster med duft af appelsinblomst i flere omgange; bagefter små røde bær.
- Kan stå lyst inde hele året; om sommeren gerne ude, om vinteren ved mindst ca. 15 °C.
- Blomstrer ofte allerede som ung plante.
- Frøene lægges i blød i 24 timer; spirer efter ca. 3–4 uger ved 20–25 °C.

Det kan du se frem til

Med frøene af appelsinjasmin har du grundlaget for en stedsegrøn indendørs bonsai med små, blanke blade, som du selv former fra den første spire. De første kimplanter viser sig typisk efter 3–4 uger. Appelsinjasmin blomstrer ofte allerede som ung plante – de hvide blomster dufter af appelsinblomst og efterfølges af små, røde bær. Den tætte forgrening bygges op over nogle år med regelmæssig beskæring.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Appelsinjasmin (*Murraya paniculata*) er en stedsegrøn busk eller et lille træ fra rudefamilien – samme familie som citrus. Trods navnet er den ikke en ægte jasmin; navnet skyldes de hvide blomster, der dufter af appelsinblomst. Den er hjemmehørende i tropiske og subtropiske egne fra Indien, Sri Lanka og Sydkina over Sydøstasien til Nordaustralien og Stillehavsøerne, hvor den vokser som underskov i skove og krat. Bladene er finnede med små, blanke, mørkegrønne småblade, og den lyse bark og de knortede grene giver tidligt planten et gammelt udseende. Blomsterne kommer i flere omgange i den varme tid og efterfølges af små, røde bær. Appelsinjasmin blomstrer ofte allerede som ung plante og er en af de mest populære indendørs bonsaiarter.

Formering

Frøene kan sås inde hele året. De tåler dårligt at tørre ud og bør sås hurtigt. Læg dem i lunkent vand i ca. 24 timer, og strø dem derefter på fugtig såjord eller kokos-såmuld. Dæk dem kun tyndt, og stil såbakken lunt ved ca. 20–25 °C. Ved jævn fugtighed spirer de normalt efter 3–4 uger; ikke alle frø spirer. Hold dyrkningsmediet fugtigt, men ikke vådt – ellers kommer der let skimmel. Når kimplanterne har fået de første rigtige blade, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

Placering og lys

Appelsinjasmin vil have lyst. Inde står den godt i et vindue mod øst eller vest; i et sydvindue skærmes den om sommeren for den skarpeste middagssol. Fra juni til begyndelsen af september kan den stå ude et lunt sted i sol eller halvskygge. I fuld sol bliver bladene en smule lysere.

Vanding og næringsstoffer

Vand rigeligt om sommeren, men lad dyrkningsmediet tørre let i overfladen før hver vanding – stående vand skader rødderne. Overbrus bladene en gang imellem med rent regnvand i stuetemperatur, især om vinteren, hvor luften inde er tør. Fra april til september gives flydende bonsai-næring hver 3. uge; om vinteren gives ingen næring.

Dyrkningsmedie

Færdig bonsai-jord er et godt valg. Til unge planter passer priklejord med kvartssand. Unge planter omplantes hvert 2. år om foråret.

Beskæring

Når et skud har dannet 6–8 blade, skæres det tilbage til 2–3 blade. Tidlig og regelmæssig beskæring giver en tæt, forgrenet krone. Fjern også en gang imellem de største og ældste blade. Blomsterne dannes på de nye skud, og blomsteranlæggene viser sig typisk i juni–juli: Vil du have blomster, så lad skuddene vokse om sommeren, og beskær først, når blomstringen er overstået.

Vinteropbevaring

Appelsinjasmin er tropisk og tåler ikke frost. Tag den ind, før nattetemperaturen falder under ca. 15 °C, og stil den så lyst som muligt ved ca. 15–20 °C – i et sydvindue eller under en plantelampe. Undgå træk og kolde vindueskarme. Ved kulde eller lysmangel taber den bladene. Vand sparsomt, og giv ingen næring om vinteren.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.